

LECTIA a IX-a

Ce se întâmplă când oamenii resping mesajul pocăinței?

VERSETE-CHEIE

*Dar Isus le-a zis:
„Un proroc nu este disprețuit
decât în patria Lui,
între rudele Lui
și în casa Lui.”
MARCU 6:4*

Text: Marcu 6:1–29

Ideea centrală: Respingerea mesajului pocăinței, un mesaj de avertizare din partea lui Dumnezeu pentru oamenii păcătoși, are drept consecință, în mod categoric, judecata lui Dumnezeu.

Scopul lecției: Să înțelegem importanța pocăinței în relația noastră cu Isus ca Domn și Dumnezeu, și totodată, să înțelegem necesitatea predicării pocăinței în fiecare generație.

Explicații

Mesajul pocăinței și chemarea oamenilor la pocăință nu reprezintă o nouă creștină. Profeții Vechiului Testament aveau chemarea din partea lui Dumnezeu de a-i atenționa pe oameni atunci când se îndepărtau de Dumnezeu, încălcând Legământul încheiat cu Dumnezeu și nesocotind Legea lui Moise. Semnele îndepărtării de Dumnezeu erau în general aceleași: idolatria, nedreptatea socială, corupția liderilor religioși și trăirea în imoralitate. Pentru toate aceste aspecte asupra poporului Israel plana judecata iminentă a lui Dumnezeu. În astfel de contexte de apostazie Dumnezeu trimitea profeți cu un mesaj de avertizare, care amintea poporului că au încălcat Legământul și au nesocotit Legea, chemând poporul la pocăință, făcându-le cunoscut totodată pericolul judecății lui Dumnezeu în cazul în care nu se vor pocăi.

La începutul Evangheliei lui Marcu îl găsim pe Ioan Botezătorul, un profet asemănător profeților Vechiului Testament, cu un mesaj bazat pe cuvintele profetului Isaia (Marcu 1:1–4). În contextul pregătirii venirii Domnului, lucrarea lui Ioan Botezătorul evidențiază două lucruri importante: predicarea și botezul, ambele fiind orientate spre chemarea oamenilor la pocăință (1:4).

Când Își începe lucrarea, Domnul Isus de asemenea predică pocăința. Mai specific, Isus predică venirea împărăției lui Dumnezeu și vestea bună a Evangheliei (1:14–15). În acest context al venirii Împărăției lui Dumnezeu și al chemării la credință în Evanghelie, pocăința este un element necesar. Pocăința este semnul că oamenii înțeleg realitatea Împărăției lui Dumnezeu și că au primit și au crezut mesajul Evangheliei.

1. Locuitorii din Nazaret dau dovadă de nepocăință (vs. 1–6^a)

Acest pasaj este deosebit de important pentru simplul fapt că Îl prezintă pe Domnul Isus în contextul în care a trăit timp de 30 de ani. Orașul Nazaret era strâns legat de reputația de profet și învățător a lui Isus, fiind cunoscut ca „Isus din Nazaret” (1:9, 24; 10:47; 14:67; 16:6). Chiar și după învierea lui Isus îngerul care le întâmpină pe femei la mormânt se referă la Domnul în relație cu Nazaretul, numindu-l „Isus din Nazaret” (16:6).

Tot în acest pasaj găsim indicii care confirmă că Isus a fost o persoană istorică (6:3). El își are originile în Nazaret, avea meseria de tâmplar (asemeni tatălui Său) face parte dintr-o familie mare cunoscută în oraș, fiind fiul Mariei și avându-i ca frați pe Iacov, Iose (Iosif), Iuda și Simon, dar având și cel puțin două surori.

Cei din Nazaret, datorită familiarității lor cu Isus, nu erau capabili să accepte că Isus, fiul tâmplarului, vecinul lor, rudenia lor, copilul și tânărul care a crescut sub ochii lor, era un mare profet, care nu doar că putea să predice, dar avea și puterea de a face exorcizări și vindecări (6:2b). De aceea „găseau o pricină de poticnire în El” (6:3b). Totuși, motivul prejudecăților față de Isus nu aveau de-a face cu simplul fapt că era tâmplar, deoarece un rabin contemporan cu Isus, Shammai, era și el tâmplar. Isus era conștient

că disprețul față de El nu era doar la nivel general, deoarece și rudele Lui și chiar familia Lui împărtășeau aceeași atitudine față de El (6:4). Mai mult, unii credeau că Și-a ieșit din minți (3:21)

Marcu ne arată că de multe ori conflictele pe care Isus le are în lucrare încep la sinagogă (3:1–6) în ziua sabatului (2:23–28). La fel se întâmplă și în Nazaret (6:2a). Cei din Nazaret nu puteau înțelege cum a obținut Isus cunoașterea, înțelepciunea manifestată în predicare și puterea de a face minuni. Răspunsul era evident. Întrucât până la acel moment Isus a fost un simplu tâmplar, era clar că Isus nu avea de unde să primească înțelepciunea și puterea decât de la Dumnezeu. Marcu prezintă uneori întrebări care aparent nu au răspuns, deși răspunsul este în mod cert acolo și destul de evident (4:41).

Concluzia pasajului este că locuitorii din Nazaret nu puteau crede în Isus (6:6). Nu puteau nici măcar accepta calitatea Lui de profet. De aceea face doar un număr restrâns de vindecări, fără a se specifica dacă au fost vindecări făcute în mod public sau în privat. Cert este că Isus nu a făcut nicio minune care să le atragă în mod special atenția celor din Nazaret sau să-i facă să se răzgândească în privința Lui (6:5). Aici nu este vorba de o limitare a puterii lui Isus din cauza necredinței celor din Nazaret, ci o limitare a misiunii Sale.

Folosindu-se de cele petrecute în Nazaret, Marcu este foarte atent în a-i pregăti pe cititori pentru înțelegerea pasajelor următoare și pentru o nouă înțelegere a pocăinței. În contextul Împărăției lui Dumnezeu, care, în mod evident, s-a manifestat odată cu începutul lucrării lui Isus, pocăința are un punct de reper clar, iar acest punct de reper este Isus, trimisul lui Dumnezeu, și mesajul pe care El îl aduce. Cel puțin pentru Ioan Botezătorul lucrul acesta era foarte clar (1:7–8). Locuitorii din Nazaret ar fi trebuit să se pocăiască de necredința lor față de Isus, care demonstra prin predicare și prin minuni că este trimisul lui Dumnezeu.

Aplicații:

- toți oamenii au nevoie de cercetare și de pocăință, chiar și cei religioși care frecventează sinagoga/biserica;

- pocăința nu este necesară doar în cazul unor păcate scandaloase, ci și pentru gânduri greșite, atitudini nepotrivite și reacții neînțelepte față de mesajul lui Dumnezeu;
- oamenii trebuie să se pocăiască în mod indubitabil de prejudecățile lor față de Isus și de necredința lor, pentru că Isus nu este doar un profet, învățător sau vindecător, ci este Însuși Dumnezeu.

2. Ucenicii lui Isus predică pocăința (vs. 6^b–13)

Isus era însoțit mereu de ucenicii Lui. Aceștia L-au urmat și în Nazaret, iar acum Îl urmează în satele din Galileea (6:1b, 6b). După experiența neplăcută din Nazaret se pare că Isus decide să schimbe strategia de misiune. Ucenicii, cei doisprezece, sunt trimiși doi câte doi în lucrare, primind din partea lui Isus autoritate și putere asupra duhurilor necurate (6:7). Probabil sunt trimiși ca să-I pregătească lui Isus calea, la fel cum a fost trimis inițial Ioan Botezătorul. Ei sunt niște deschizători de drumuri în lucrare, devenind martori în favoarea lucrării lui Isus conform obiceiului Vechiului Testament (Deuteronom 17:6, 19:15).

Instrucțiunile lui Isus pentru ucenici sunt stricte. Ei sunt trimiși în misiune fără mijloace de apărare, fără mijloace de trai, fără rezerve de hrană, îmbrăcăminte sau bani (6:8–9). Pornesc într-o „călătorie fără bagaje” și vor poposi și găzdui acolo unde vor fi primiți (6:10), fiind primiți în baza ospitalității orientale. Ucenicii trebuie să fie total dedicați misiunii încredințate de Isus. Ei nu se pot încurca în aspecte lumești – de aceea și modul în care ei călătoresc e diferit. Aparent ei sunt trimiși fără vreun plan de misiune, fără vreo strategie. Singurul lucru cert este responsabilitatea predicării (6:12). Foarte important este detaliul că ucenicii predicau pocăința.

Isus pare să-i instruiască pe ucenici mai mult în privința a ceea ce ar trebui să facă dacă nu vor fi primiți și dacă mesajul lor nu va fi ascultat (6:11). Ei trebuie să își scuture praful de pe picioare ca într-un fel de act profetic ce anunță judecata lui Dumnezeu, care va fi mai aspră chiar decât cea rezervată Sodomei și Gomorei. Scuturarea prafului poate însemna disocierea totală a ucenicilor față de cei care nu au vrut să primească mesajul lor. De fapt, praful acela trebuie scuturat pentru că provine dintr-un loc, dintr-un

teritoriu, considerat necurat. Iudeii aveau obiceiul să-și scuture praful de pe picioare atunci când intrau în Țara Sfântă, întorcându-se dintr-o călătorie, sau atunci când intrau în perimetrul Templului, lăsând în urma lor praful sau pământul necurat.

În contextul instrucțiunilor oferite de Isus, cetățile care nu vor primi mesajul și care nu vor manifesta credință și pocăință, sunt catalogate ca fiind în pericolul de a fi acumulat o vinovăție mai mare înaintea lui Dumnezeu decât infamele Sodoma și Gomora. Cetățile care nu primesc mesajul nu au nicio scuză deoarece, spre deosebire de Sodoma și Gomora, acestea au fost martore la exorcizările și vindecările făcute de ucenicii lui Isus, respectând chiar obiceiul iudaic al ungerii cu untdelemn (6:13).

Aplicații:

- mesajul pocăinței e necesar în orice loc și în orice generație;
- nepocăința atrage întotdeauna judecata lui Dumnezeu;
- predicarea pocăinței este semnul clar al unei predicări sănătoase, afirmate de Isus;

3. Împăratul Irod, un grav exemplu de nepocăință (vv. 14-29)

Faima lui Isus a trecut dincolo de Nazaret și dincolo de Galileea. Împăratul Irod Antipa, tetrarhul Galileei și Pereei (provincii ale Țării Sfinte din secolul I), unul dintre fiii lui Irod cel Mare, auzise și el despre Isus. Conștiința lui Irod era probabil încărcată, având în vedere că se știa răspunzător de moartea lui Ioan Botezătorul. Este posibil ca Irod să fi crezut că Ioan ar fi avut putere de la Dumnezeu să învieze dintre cei morți sau cel puțin spera că Ioan ar fi înviat din morți, la fel cum s-a întâmplat de câteva ori în Vechiul Testament (6:14).

Alții credeau că Isus ar fi Ilie, profetul care nu a murit și care era așteptat să revină (6:15) sau Isus putea să fie unul dintre profeții Vechiului Testament înviat sau reîncarnat. Unii iudei, influențați de greci, credeau în reîncarnare, dar aparent Irod credea în posibilitatea învierii (6:16).

Ioan l-a îndemnat pe Irod să se pocăiască, deoarece luase de soție pe cumnata lui numită Irodiada, soția fratelui său Irod Filip I. Dinastia Irozilor este destul de complicată, deoarece implică urmași din cele cinci căsătorii ale lui Irod cel Mare (în timpul căruia s-a născut Domnul Isus și Ioan Botezătorul). Irod Antipa, cel menționat aici de Marcu, era fiul lui Irod cel Mare din căsătoria cu Malthace, o samariteană. Irod Filip I era fiul lui Irod cel Mare din căsătoria cu Mariamne II. Irodiada, inițial soția lui Irod Filip I, era și ea o descendentă a familiei Irozilor – era de fapt nepoată a celor doi Irozi, Irod Antipa și Irod Filip I. Irodiada era fiica lui Aristobulus, fiul lui Irod cel Mare din căsătoria cu Mariamne I. Ca informație adițională, atât Mariamne I, cât și Mariamne II, soțiile lui Irod cel Mare, erau descendente ale regilor-preoți iudei, numiți Hasmonei, a căror conducere a fost uzurpată de Irod cel Mare, care nu era iudeu, ci idumean. Din căsătoria Irodiadei cu Irod Filip I s-a născut Salome, fiica Irodiadei menționată de Marcu în textul nostru.

Astfel, pe bună dreptate, Ioan Botezătorul l-a acuzat pe Irod Antipa de adulter, deși, în baza legăturilor de familie a Irozilor, situația era mult mai complicată. Mai mult, Irod Antipa, pare să o placă și pe nepoata lui, fiica Irodiadei, având o atracție păcătoasă față de ea în urma unui dans lasciv. Nu se știe exact ce vârstă avea Salome – putea fi de 14 ani sau chiar de 12 ani. Alți cercetători sugerează că ar fi fost deja căsătorită cu Irod Filip II, tetrarhul provinciei Batanea (teritoriu aflat la estul Mării Galileii), frate al celor doi Irozi menționați mai sus, și el fiu al lui Irod cel Mare din căsătoria cu Cleopatra a Ierusalimului (care nu trebuie confundată cu Cleopatra a Egiptului).

Marcu surprinde foarte bine excesele, frivolitatea și păcatul dinastiei Irozilor. Ioan Botezătorul este redus la tăcere fiind aruncat de Irod Antipa în temniță (6:17). Ioan l-a acuzat pe Irod în baza legii Vechiului Testament (6:18, Levitic 18:16, 20:21), dar Irod privea totul pur politic. Ioan reușise chiar să-l pună pe Irod pe gânduri, ascultându-i predicile cu plăcere (6:20). Probabil Ioan era chemat să discute uneori cu Irod sau chiar să îi predice. Oricum, Irod recunoștea calitățile de profet ale lui Ioan, considerându-l om neprihănit și sfânt, ceea ce a generat chiar o teamă în el și intenția de

a-l proteja pe Ioan. Se prea poate ca aruncarea lui Ioan în temniță să fi fost făcută la îndemnul Irodiadei, care ar fi vrut să-l vadă mort (6:19).

Irodiada găsește un prilej nimerit să scape de Ioan cu ocazia zilei de naștere a lui Irod, când în cinstea lui este pregătit un ospăț (6:21), probabil după obiceiurile greco-romane ale vremii. Cele petrecute la ospăț amintesc de excesele ospățului lui Ahașveros din cartea Estera. Salome, fiica Irodiadei și nepoata lui Irod, dansează la acest ospăț într-un mod care îl face pe Irod să facă promisiuni necugetate, chiar cu jurământ (6:22–23). Fiind probabil în stare de ebrietate, Irod promite jumătate din teritoriul condus de el, promisiune nulă, deoarece el era vasal al Romei. Salome se consultă cu mama sa ce să-i ceară lui Irod. În mod cu totul odios, fiica este îndemnată să ceară capul lui Ioan Botezătorul (6:24), fiind considerat mai prețios decât jumătate din împărăția lui Irod. Problema era urgentă; de aceea sunt folosite aici cuvintele: „s-a grăbit” și „îndată” (6:25). Irod, deși se întristează foarte tare, fiind o cerere pe care nu a putut să o anticipeze, cedează în fața presiunii momentului, din pricina jurământului și a oaspeților săi, cărora Ioan le era indiferent (6:26). Un călău execută porunca, iar Salome primește „îndată” capul lui Ioan pe o farfurie, care ajunge în cele din urmă în mâinile Irodiadei (6:27–28). Faptul că ea cere capul pe o farfurie ca parte a „meniului” demonstrează faptul că doreau să-l ridiculizeze pe Ioan chiar și în moarte. Vestea morții lui Ioan s-a răspândit repede, iar ucenicii lui vin să-i ia trupul și îl așază într-un mormânt (6:29).

Irodiada l-a obligat pe Irod Antipa să divorțeze de soția lui, fiica regelui arab din Nabatea (la sud de Țara Sfântă). De aici a urmat un război pe care Irod Antipa l-a pierdut. Potrivit istoricului iudeu al secolului I, Iosif Flaviu (sau Flavius Josephus), faptul că Irod a pierdut războiul a fost văzut ca o judecată din partea lui Dumnezeu pentru că l-a executat pe Ioan. El va pierde conducerea teritoriului său datorită vanității. La îndemnul Irodiadei a folosit titlul de rege, ceea ce i-a supărat pe romani, care l-au înlăturat de la domnie în anul 39.

Chiar dacă Ioan are un sfârșit tragic, personajul tragic al textului nostru e Irod. El este un om măcinat de păcate: adulter, beție, destrăbălare, mândrie, crimă și tentația de a comite incest. El este totodată un om

influențabil, cedând mereu influențelor negative. Deși primește în mod repetat mesaje de chemare la pocăință, deși îl asculta cu plăcere pe Ioan, deși stătea în cumpănă în urma predicilor auzite, el nu se pocăiește, ci mereu cedează în fața exceselor, a ispitelor și păcatelor. El ajunge într-o împietrire care îl determină să nu se pocăiască. Nepocăința a însemnat ruinarea lui pe plan familial, politic și spiritual.

Aplicații

- nepocăința atrage mereu judecată lui Dumnezeu și ruinarea vieții păcătosului;
- un păcat nu vine niciodată singur; a ceda în fața unui păcat deschide ușa pentru și mai multe păcate;
- ascultarea unor predici și cercetarea ocazională fără pocăință nu folosesc la nimic.

Întrebări pentru discuții

- De ce este necesară pocăința?
- Cum se realizează pocăința?
- Care sunt consecințele pocăinței?
- Care sunt pericolele nepocăinței?
- De ce este importantă predicarea pocăinței?

.....
 autori: dr. Daniel-Marius Mariș, *pastor, Biserica Creștină Baptistă „Golgota” București, rectorul Institutului Teologic Baptist din București;*
 dr. Teodor-Ioan Colda, *pastor, Biserica Creștină Baptistă „Golgota” București, prodecan, Institutul Teologic Baptist din București*
 .....